

Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo

30.03.2020

POL-2020-18559

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

VIITE: Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö asiassa O 29/2020 vp.

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle valtion henkilöstön suojaamisesta ja suojautumisesta työtehtävissä koronavirusepidemian aikana**1 Lausuntopyyntö**

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa valtion henkilöstön suojaamisesta ja suojautumisesta työtehtävissä koronavirusepidemian aikana (O 29/2020 vp). Hallintovaliokunta on pyytänyt saada tietoja:

1. miten tämän tyyppiseen tilanteeseen on etukäteen varauduttu;
2. minkälainen on sisäisen turvallisuuden viranomaisten tilannekuva;
3. miten sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat toimineet poikkeusolojen aikana; sekä
4. miten koronavirusepidemian aikana viranomaiset ovat suojautuneet.

Hallintovaliokunta järjestää valiokunnan asiantuntijakuulemisen etäkuulemisena 31.3.2020.

2 Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto**2.1 Etukäteinen varautuminen**

Poliisi on varautunut poikkeusoloihin valmiussuunnittelulla ja varautumisella. Poliisihallitus on antanut poliisin valmiussuunnittelusta ja varautumisesta annetun Poliisihallituksen määräyksen. Poliisin valmiussuunnittelun ja varautumisen päämääränä on turvata poliisin tehtävien häiriötön toteuttaminen mahdollisimman kattavasti ja tehokkaasti kaikissa normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Poliisin valmiussuunnittelun avulla on voitu huolehtia organisaation varautumisesta poikkeusoloissa. Poliisin valmiussuunnitelmia on myös täydennetty poikkeusolojen aikana.

2.2 Poliisin toiminta poikkeusoloissa ja tilannekuva

Poliisin toiminta

Poliisi toimii poikkeusoloissa normaaliolojen lainsäädännön perusteella. Poliisi huolehtii poikkeusoloissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä sekä muista poliisille säädetyistä tehtävistä. Poliisi hoitaa kiireelliset hälytystehtävät, rikostorjunnan tehtävät sekä lupahallinnon tehtävät.

Poliisin resurssien turvaamiseksi Poliisihallitus on selvittänyt erilaisia vaihtoehtoja resurssin turvaamiseksi. Tällaisia vaihtoehtoja ovat valmistumassa olevat poliisit, täydennyskoulutuksessa olevat poliisit sekä eläkkeellä olevat poliisit. Poliisihallitus on pyytänyt poliisiyksiköitä selvittämään yksiköistä eläköityneiden poliisin lukumääriä ja tietoja näiden suostumuksesta palata takaisin poliisitehtäviin poikkeusolojen aikana.

Poliisitoiminnassa todettuja muutoksia

Tilastojen valossa voidaan varovaisesti arvioida, että koronavirusepidemia ei ole vaikuttanut poliisin valvonta- ja hälytystehtävien lukumääriin. Vaikutusta ei ole nähtävissä myöskään rekisteröidyissä rikoksissa.

Yksittäisinä havaintoina voidaan mainita se, että yleisten paikkojen järjestyshäiriöt ovat osittain vähentyneet, kun taas yksityisasunnoissa todetut häiriöt ovat osaltaan lisääntyneet. Lyhyen tarkastelujakson perusteella ei voida tehdä kovin pitkälle meneviä tulkintoja muutoksen syistä, mutta yhtenä selityksenä voidaan esittää se, että ihmisten siirtyminen sisätiloihin näkyy myös näiltä osin tilastoissa.

Rikostilastoissa mainittava muutos koskee omaisuusrikosten lukumäärää. Niiden lukumäärä poikkeusoloissa on lievässä nousussa, kun taas henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset ovat laskussa.

Poikkeusolojen aikana poliisin tietoon ei ole tullut sellaisia julkisia kokoontumisia, jotka on kielletty aluehallintovirastojen päätöksillä. Lisäksi ihmisten lukumäärät yleisillä paikoilla ovat vähentyneet.

Poliisin valvonnassa on myös todettu, että iso osa ravintoloista on sulkenut ovensa. Yksittäisissä auki olevissa ravintoloissa on ollut vähän asiakkaita.

Uudenmaan liikkumisrajoitukset

Uudenmaan liikkumisrajoitus työllistää Helsingin poliisilaitosta, Länsi-Uudenmaan poliisilaitosta, Itä-Uudenmaan poliisilaitosta, Lounais-Suomen poliisilaitosta, Hämeen poliisilaitosta sekä Kaakkois-Suomen poliisilaitosta. Poliisin lisäksi liikkumisrajoitusten valvontaan osallistuvat Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos virka-apuviranomaisina.

2.3 Suojaaminen ja suojaautuminen

Poliisihallituksen asiantuntija poliisitarkastaja Marko Heikkilä on hallintovaliokunnan käsittelemässä omassa asiassa antanut lausunnon poliisin suo-

jaamisesta ja suojaumisesta. Lausunnossa on erikseen mainittu se, että Poliisihallitus alkoi varautua koronavirusepidemiaan tammikuun lopussa kehottamalla poliisiyksiköitä varaamaan henkilöstölleen riittävästi henkilökohtaista suojavaarustusta.

Poliisihallitus on julkaissut 20.3.2020 oman Poliisihallituksen COVID-19 hygieni- ja suojaumisohjeen, joka on jaettu kaikkiin poliisilaitoksiin sekä valtakunnallisiin yksiköihin. Suojaumisohje kohdentuu yleiseen hygieniaan ja suojautumiseen, työvälineiden ja ajoneuvojen hygieniaan sekä suoran lähikontaktin tartuntariskin ehkäisyyn. Ohjeistus perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Työterveyslaitoksen sekä terveydenhuollon infektioasiantuntijoiden lausuntoihin.

Poliisihallitus on hankkinut poliisiyksiköille erilaista suojavaarustusta koronavirusepidemiaa varten. Nämä varusteet ovat kasvosuojuksia, suoja-hansikkaita, käsien desinfiointiainetta sekä pesuainetta. Poliisiajoneuvojen desinfiointia varten on hankittu laitteita, joilla poliisin käyttämä kalusto saadaan puhdistettua.

Poliisissa on annettu yleinen ohjeistus työsuojelun tehostamiseksi ja työterveyshuollon toimien osalta sekä toteutettu näihin liittyvien välineiden hankinnat. Jokainen poliisiyksikkö tekee aktiivista yhteistyötä oman työterveyshuoltonsa kanssa, samalla seuraten Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedotusta.

Poliisihallitus on arvioinut, että eri pituisina kausina noin 40 % henkilöstöstä sairastuu virukseen epidemian aikana (arvio noin 3900 htv vuositason). Poliisihallitus on lisännyt poliisin valtakunnalliseen työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan maksulliset COVID-19-testaukset ja ohjannut poliisiyksiköitä sopimaan asiasta omien työterveyshuollon palvelun tuottajien kanssa. Poliisihallitus on poliisiyksiköille korostanut aktiivista yhteistyötä oman työterveyshuollon kanssa, samalla seuraten Työterveyslaitoksen tiedotteita.

Poliisihallitus pitää tärkeänä henkilöstöressurssien turvaamisen kannalta myös poliisin henkilöstön COVID-19-testausmahdollisuuden laajentamista nykyisistä valtakunnallisista linjauksista kattamaan yhteiskunnan kriittisten alojen osalta myös turvallisuusalojen henkilöstöä. Poliisihallitus on esittänyt asian edistämistä sisäministeriöön.

Riskiryhmiin kuuluvat on ohjattu oman esimiehensä kanssa pohtimaan mahdollisia tarvittavia työjärjestelyjä riskien vähentämiseksi ja ohjattu mahdollisuuksien mukaan etätyöhön.

Poliisi noudattaa hallituksen linjausta etätyöstä huomioiden tehtävien suorittamisen turvaaminen ja tartuntariskin minimoiminen. Poliisin kaikki tehtävät eivät ole sellaisia, että ne soveltuvat etätyöhön. Poliisin yksiköt arvioivat tehtävien soveltumisen etätyöhön ja varmistavat toiminnan sujuvuuden.

Valmiuslain ja sen hallituksen esityksen perusteella on mahdollista poiketa työaikalain lepoaikoja ja ylityötä koskevista säännöksistä ja vuosilomalain vuosiloman antamista koskevista säännöksistä. Poliisihallitus on valmistel-

lut mm. etätyötä, työaikaa, vuosilomia ja hätätyötä koskevat ohjeistukset ja niiden tarkoituksena on varmistaa ydintehtävien suorittaminen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 30.03.2020 klo 13:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta, HaV@eduskunta.fi